

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Ivre, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

10. An solutione facta creditori mei creditoris liber sim à debito iterum
soluendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

solueres maxime curatoris autoritate intercedente crediti Rebel. non posse in foro conscientiae te iterum debitum peti. Sed hoc vix potest contingere cum ignorantia non presumatur, neque minor credere teneatur te bona fide in solutione debiti processisse, cum absque compulsionibus iudicis solucis.

7 Superest questio an rem emptam à fure, alioque mala fidei possessore tenearis domino reddere conficius rem alienam esse, vel possis contractum rescindens furi tradere? Et quidem si ex huiusmodi traditione nullum domino damnum evenit, eo quod fur monitus de iniustitia rem proprio domino redditurus est, & ex alia parte tu pretium datum recuperas, nemini dubium esse potest te posse furi tradere, quia impeditur nequis ab eo quod tibi prodest, & alteri non nocet.

At si de hac restitutione faciendi tibi non constat, quin potius oppositum praesumis, ut plerumque praesumendum est plures doctores Medin. Cod. de restit. quest. 10. Sotus in 4. quest. 7. art. 2. Couarnu. reg. peccatum 3. p. num. 3. censent necessarium domino restituendam esse, tamen inde pretium amittas: quia dominus habet ius in rem illam, potestque à quocumque vindicare. *ex leg. officium 9. ff. de rei vindicatio.* At si tu eam possides non ipsi, sed furi tradere, hanc vindicationem impedies. F. contra Petr. Nauarr. lib. 4. de restit. cap. 2. num. 14. quod probabile reputat Ioann. Salas. *tract. de empt. & vendit. lib. 4. num. 6.* distinguis, si bona fide emisti, poteris rem furi tradere, ut pretium datum recuperes, quia non teneris cum iactura propria dominum indemnem servare. Deinde ille contractus fuit involuntarius, quia processit ex errore. Ergo rescindi potest. Deinde si timeres aliquod graue damnum tibi evenitum, si furi rem non traderes, posses vti que illi tradere, ergo etiam vt euites damnum pretij. Si vero mala fide emisti affirmat Nauarr. nequaquam te posse furi reddere, sed domino, quia eo calu teneris non solum ratione rei acceptae, sed ob inultam acceptationem domino restituere.

8 Ego vero dicendum existimo, si mala fide rem alienam emisti certissimum est vero domino & non furi te obligatum esse restituere, in qua conclusionem omnes conveniunt. Quia mala fidei possessor obligatur rem alienam cum aequali iactura domino reddere. Secundo emens mala fide cooperaris iniquae retentioni furis. Ergo sicut fur teneatur tamen illam absumpserit, vel perdidit, sic tu, esto pro illa pretij dedisses. Tertio rem alienam scienter, vel dubitanter emens tacite vult esse obligatus reddere statim nullo recuperato pretio cum sibi constet alienum esse quod possidet. At si bona fide emisti probabilius censet vero domino te reddere, esto credas non recuperaturum à fure pretium. Moueatur primo, quia tradens rem alienam furi non restituro cooperaris inique illius retentioni, & positum concurrat ad priuandum dominum propria rei. Secundo licet cum rem alienam bona fide possides non tenearis propria iactura meliorare, attamen teneris, non deteriorare. At si rem redisti furi non restituro rem in deteriori statu constituis ac ipsa peruenit, ergo, &c.

9 Neque argumentum Petri Nauarrae vrget. Fateor namque possessorem bonae fidei obligatum non esse cum aequali iactura propria alienam rem domino reddere, attamen in praesenti ex eo quod obligaris domino rem tradere non obligaris aliquam iacturam pati, nam iacturam pretij iam passus es quando rem emisti. Neque obest quod ille contractus fuerit involuntarius, nullus, & rescindendus, quia non est rescindendus tradendo rem furi qui nullum ius habet, sed rescindi debet tradendo rem domino, & repetendo pretium à fure.

S. X.

An solutione facta creditori mei creditoris liber sim à debito iterum soluendo?

- 1 Propositur questionis status.
- 2 Spectato foro conscientiae satisfaci debito.
- 3 In foro contentioso non admittitur haec solutio, nisi ex eadem causa debitum procedat.
- 4 Propositur dubitandi ratio hunc modum soluendi non esse licitum.
- 5 Resoluitur licitum esse, si debita sint eiusdem rationis.
- 6 Secus si diuersae rationis sint.
- 7 Nisi forte tertius debitum suum recuperare non possit.

1 Exemplum est. Debeo tibi centum, & tu debes totidem fratri meo. Questio est, an per solutionem factam fratri meo liber sim à solutione tibi facienda, & hoc modo soluendi pro libito vti possim.

2 Quoad primum attinet spectato foro conscientiae liber sum à debito tibi soluendo, si fratri meo soluerim. Vt docuit Syluest. verbo solutio n. 4. Angel. eodem num. 13. Ioann. Medin. de restit. quest. 3. causa 5. Petr. Nauarr. lib. 4. de restit. cap. 2. num. 20. Lefsius lib. 2. cap. 16. num. 60. Paul. Laym. lib. 3. sect. 5. tract. 2. cap. 9. num. 8. Etenim si tibi debeam centum, & tu mihi totidem debeas vti possum compensationem, quia à debiti solutione liberer, at per solutionem factam fratri meo cui tu debes centum ipse mihi cessit ius quod aduersus te debebas, & consequenter tu mihi de-

bitor es constitutus sicuti eras fratri meo. Ergo possum compensationem vti, sicuti poterat frater meus vti. Et consilio liberare te ab obligatione soluendi centum idem est ac si centum tibi darem, eiusdemque affirmationis est soluere pro te centum, ac centum tibi donare. Ergo aequè vtrumque ab obligatione soluendi me eximit. Quod procedit cum debita eiusdem rationis sunt, secus si sint diuersae, tunc enim non tenetur creditorem acceptare. Verum etsi in debitis diuersis hic modus soluendi debitum non extinguat, attamen concedi potest per modum pignoris & depositi. Si enim tu mihi debes centum, ego tamen debeo tibi equum, non teneor equum tibi soluere, quousque tu mihi centum soluas, sed possum equum retinere quasi in pignus, & depositum quousque paratus sit debitum mihi soluere. Cum autem debeam proximum, & fratrem meum vt me ipsam diligere, potero vt ipse debitum recuperet, & ne illi iniustitia fiat, debitum quod tibi debebam concedere, etiam si plus aestimetur vt in pignus, & quasi depositum habeam, quousque ei soluas debitum, praecipue si alia via debitum à te recuperare nequit.

Fateor in foro contentioso non esse liberandum à solutione tibi facienda eo quod tuo creditori soluerim. Vt tradit Bart. in leg. solutum 11. ff. de pignorat. act. nisi debitum quod tibi debeo ex eadem causa proueniat ac debitum quod tu fratri meo debes, quia tunc meum debitum solutioni tui debiti est specialiter obligatum. Vt si conduxit a te domum, quam tu à fratre meo similiter conduxisti. Vel si mea causa tu factus es fratri meo debitor, viderelicet quia negotia mea gerendo accepisti mutuum à fratre meo. Vt constat *ex leg. si liber homo ff. de negotiis gestis in iura leg. ei qui Cod. quod cum eo qui in aliena potest.* quia in tui defectum exigere potest frater meus à me quod tu illi debes, & tradit Gioffa in sit. quibus mod. soluit obligatio in princ. verbo solutio fiat. Syluest. solutio q. 4. Mol. tract. 2. diff. 743. Laym. d. lib. sect. 5. tract. 2. cap. 6. n. 8.

Quod attinet an hic modus soluendi licitus sit non est ita certum. Non enim cuiuslibet datum est propria auctoritate sua debita recuperare, cum facile interuentu iudicis id praestare possit. Ergo à fortiori non licet tibi tuum creditorem iuribus sibi debitis priuare vt illius debitis satisfaceres. Etsi haberes ab eo depositum, commodatum aut pignus posses suo creditori tradere in solutionem debiti vel saltem in pignus, seu quasi depositum quousque illi debitum soluat. Quod non est admittendum, quia omnia essent plena dolo, & fallacitiam.

Nihilominus dicendum est si debitum quod tibi debeo eiusdem rationis sit cum debito quod tu debes fratri meo licite possum vt hoc modo soluendi. Sic Ioann. Medina, Lessius, Nauarr. Layman. locis citatis. Ratio est quia nulla tibi iniuria irrogatur, vt ex dictis constat, quin potius tuum negotium vtiliter gero, vt quod tu debebas facere id ipsum ego praestio. At posita praedicta solutione tu factus es mihi debitor, sicut & ego tibi. Quando autem vnus alteri debet & e contra licita est compensatio & debitum aufertur. Neque leges hanc compensationem prohibent, sed eam tantum quae fit inter creditorem, & debitorem, non autem in eos qui mutuo sibi inuicem creditores, & debitores sunt in eodem genere debiti.

Secundo dico si debitum quod tibi debeo diuersae conditionis sit ac debitum quod debes fratri meo, quia meum debitum forte est in rebus vsu non consumptibilibus, vt fundus, gemma, equus, tuum vero debitum sit in rebus vsu consumptibilibus, nequaquam possum te inuito debitum meum tuo creditori soluere, si ipse debitum à te recuperare potest. Quia mihi persona priuata non licet ius alteri dicere, & aliena auferre, vt ipse debita recuperet. Sic praecitari doctores.

Tertio dico, si frater meus non potest facile à te debitum recuperare, vel quia non habet sufficientes probationes quibus te possit in iudicio compellere; vel quia plus ex propriis iniuriam tuam est quam debitum aestimatur, probabile est me posse tuum debitum illi tradere, vt ex ipso sibi satisfacere possit. Nam vt superius diximus loquentes de compensatione, & notauit Ioann. Medin. Cod. de restit. quest. 1. si nequis debitum in propria specie à creditore recuperare, possum in aliena. Cum autem proximum debeam amare sicut meipsum & eius bono consulere, ac si proprium esset, potero vt ipse debitum recuperet meum illi debitum tradere. Deinde vim vt repellere licet, tu inferis vim fratri meo non soluens debitum, quid mirum si vt hanc vim repellam, tibi debitum ego non soluam.

S. XI.

An ex solutione facta filio, famulo, domestico, procuratori creditori, vel alteri simili personae liber sis à debito?

- 1 Si res sit in specie debita, & tradis praedictis, de quibus nulla probabilis erat suspitio non esse vero domino redditoris liber à debito es.
- 2 Quod intelligendum est in debitis ex contractu, secus ex delicto.